

zadnjih celih 88 let v svoji oblasti in jo na Vrbanovo sami radi zapustili. Drugi den so se potem od Stare Orsove pripeljali vojaki hrvatskega regimenta Sokčevićevega štev. 78 ter so na mesto, kder je turški prapor z zlatim polmesencem nakinčan plapolal, posadili črno-zolto cesarsko zastavo z dvoglavitim orlom. Obrist Bogovič je sedaj višji poveljnik na otoku, turški paša mu je izročil vse, kar je bilo na njem: ljudi, mestice, kanone in precej streliva. Bolj dolgi nego široki otok je bil do cesarja Leopolda I. pust in prazen; le tolovaji in ribiči so se včasih po njem potikali. Toda l. 1685. so cesarski vojaki, zapodivši čez Dunav poslednje čete turškega velikega-vezirja Karamustafe, ki je pred Bečem tepen bil, ter so na tem otoku pozidali močno trdnjavo in jej dali ime: Nova Orsova. Glavni namen tej trdnjavi bil je ta, da bi se turškim ladijam vožnja po Dunavu zaprla. Cesar Karol VI. je mesto in trdnjavo povečal. Vkljub temu so se pa Turki l. 1738. polastili mesta in jim ni bilo treba niti dolgo streljati v njo iz srbskega pobočja. Tako slabo so se naši vojaki takrat branili. Veliko krepkejšo so se Turki v njo zarili in srdito 4 mesence branili, ko je 52 let poznej zopet poknila turška vojska (l. 1790). Vse streljanje ni zdalo nič, naposled je Turka glad pritisnil, da se je Avstrijancem vdal. Tako je zopet zaplapolala avstrijska zastava nad Novo — Orsovo. Ali samo eno leto je ondi ostala. Vsled miru, sklenenega v Sistovu, smo se Avstrijanci zopet morali umakniti Turkom, in pri tem je ostalo do letos. Turki so med tem Ada-kaleh z trojnimi rovom in z 11 šancami obdali in proti rumunski strani postavili 4 Kruppove kanone. Mestice je polno skoro samih kosarn in ulice so tako tesne, da se strešja nasproti stoječih hramov malo da ne dotikajo drugo drugega. Obdano je z ozidjem po 3—4 metre visokim. Posamezne šance so z kritimi rovi in shodniki v zvezi, velikanski kanoni in možnarji so vedno navrti na obojno strugo Dunava. Nobena ladija ne more mimo, da bi nje stražarji na otoku ne videli. Nekaj časa so turški stražarji jako nadlegovali brodnikom, vsako ladijo so prejeli, jo preiskali in mnoge le proti velikim darilom v denarjih spustili. Zadnji čas se je malokdo več brigal za Ada-Kaleh; toda l. 1849 se je zopet veliko o tem otoku govorilo. Puntarski Magjari so bili od naših vojakov pa tudi od Rusov tepeni; pri Vilagošu se jih je 40000 ruskemu generalu Paskijeviču podalo. Magjarski diktator, znani Košut, je pa z ministrom Szemerejem iz Debrečcina pobegnil proti Turčiji ter je seboj imel zlato krono sv. Štefana. Ko je prišel do Dunava blizu Stare-Orsove, jo je globoko v zemljo pokopal in se potem po že priredjeni ladiji podal k Turkom v Ada-Kaleh. Tukaj se je mudil 5 dni ter potem odpeljal v Ruščuk in Carigrad. Od tiste dobe se po svetu stoplje; sedaj prebiva sila postaran blizu Turina na Italijanskem. Krono sv. Štefana so poznej našli in izkopali ter našemu

cesarju dali nazaj. L. 1868. bil je z njo slovesno kronan v Budim-peštu za ogerskega kralja. Ada-Kaleh pa je sedaj zopet v naši oblasti, zopet obvelja ime: Nova Orsova; turško ime pa zgine z Turki vred.

**Smešničar 25. „Previdnost.“** Nekši sodnik pitao nekšega tesára, ki je za svedoka zezváni bio: „kak daleč je stao od oni lúdi, ki so se bili (pretepali)? Ravno na štiri i na pol stopaja.“ „Ali kakda je mogočno, ka oni to tak gvlšno znajo?“ „Mislo sam si: lahko de me zato kakši nore pitao pa sem zmero.“ Prijatelj prekmurski.

## Razkritje Slomšekovega spomenika

v mariborski stolni cerkvi se bo z cerkveno in narodno svečanostjo vršilo v ponedeljek 24. junija. Načrt: 1. pridiga (kanonik Kosar), razkritje, slovesna infulirana meša v stolni cerkvi ob 10. uri dopoldne, Te Deum; 2. Obed v čitalnici; 3. Občni zbor ob 4. uri popoldne v čitalnici a) nagovor predsednikov, b) poročilo tajnikovo in denarničarjevo, c) izročitev spomenika, d) sklep zastran še ostalih denarjev, f) sklep zbora; 4. Beseda v čitalnici ob 8. uri zvečer a) govor slavnostni (dr. Jan. Bleiweiss), petje, deklamacije in godba. K besedi povabljeni so vsi čestitelji Slomškovi, k občnemu zboru pa a) vsi dekanji na Slovenskem, b) vsi predsedniki slov. čitalnic, c) vsi uredniki slov. listov, d) odlični narodnjaki od odbora posebi povabljeni.

V Mariboru 17. junija 1878.

Janez Kačič.

Marko Glaser.

Dr. Šrnec.

Davorin Valenčak.

Dr. Lav. Gregorč.

## Razne stvari.

(Posvečevanje novih mešnikov) za Lavantinsko škofijo bodo milostljivi knez in škof opravljali 18. 20. in 22. julija.

(G. R. Rižnar) ni pisatelj dopisa od sv. Tomaža v štev. 22. „Slov. Gosp.“

(Nov živinski sejm) bo 2. julija na Polenšaku v ptujskem okraju; oskrbnik sejma je krčmar g. Martin Cizerl.

(Važno za konjerejce). V Ptujju bode 22. junija c. kr. komisija konje kupovala in naj posestniki te priložnosti ne zamudé. Konji za jahanje, ki ne smejo čez 10 let stari biti, plačujejo se po 250 fl., konji za vožnjo pa do 350 fl. in ne smejo čez 12 let stari biti.

(Dunajski listi pravijo o Seidlu) da je baron Hackelberg njega in Heilsberga in Foreggerja razžalil, radi česar je Seidl na dvoboj zazval Hackelberga, toda prijatelji so dvoboj ali duel zabranili. Penzionirani Seidl bi še le dober bil za „freibiligarja“ proti Turkom v Bosniji. Ondi bo menda kmalu dosti prilike za „ravsanje.“

(Seitli cesar) so darovali 400 fl. za šolo v Krežajah pri Velikovecu na Koroškem.